

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 638/2024-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Petra Molnára a sudcov Petra Straku a Ľuboša Szigetiho (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] zastúpeného KRION Partners s. r. o., Palisády 50, Bratislava, a JANÍČEK LEGAL s. r. o., Kominárska 2, 4, Bratislava, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo 160/2022 z 26. marca 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e

I.

Ústavná sťažnosť a skutkový stav veci

1. Ústavnému súdu bola 21. júna 2024 doručená ústavná sťažnosť sťažovateľa, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktoré navrhuje zrušiť a vrátiť vec najvyššiemu súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania pred ústavným súdom na účet právneho zástupcu KRION Partners s. r. o.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ bol žalovanou sporovou stranou v konaní vedenom Okresným súdom Levice pod sp. zn. 8C/63/2017 o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti, ktorú sťažovateľ nadobudol podľa svojho tvrdenia v dobrej viere od nevlastníka, ktorý bol vedený v katastri nehnuteľností ako vlastník. Žalobu o určenie vlastníctva podali tzv. nezistení vlastníci [REDACTED] a [REDACTED] zastúpení Slovenským pozemkovým fondom. Okresný súd (v poradí druhým) rozsudkom č. k. 8C/63/2017-543 z 20. novembra 2020 určil, že žalobcovia sú vlastníckymi spornej nehnuteľnosti. Ako predbežnú otázku skúmal okresný súd platnosť zmlúv, ktorými došlo k prevodu nehnuteľnosti, a ustálil, že žalobcovia ako pôvodní vlastníci nehnuteľnosti nie sú osoby totožné s osobami uvedenými na kúpnej zmluve, ktorou došlo k prevodu vlastníckeho práva, osoby vystupujúce ako prevodcovia vôbec neexistujú, občianske preukazy, ktorými sa legitimovali pri podpise zmluvy, boli vydané s totožným číslom pre tretie osoby v inom kraji, neznáma je aj osoba [REDACTED], ktorý mal byť sprostredkovateľom

predaja nehnuteľnosti a zabezpečiť overené podpisy prevodcov. Právnomu úkonu kúpnej zmluvy (prvej v poradí) teda absentuje spôsobilý subjekt predávajúceho a vôľa skutočných vlastníkov. Kúpnu zmluvu zo 17. marca 2008 preto vyhodnotil okresný súd ako absolútne neplatný právny úkon, spoločnosť [REDAKOVANÉ] s.r.o. teda nenadobudla vlastnícke právo a ani ďalšie subjekty (právnické osoby, pozn.) nemohli túto nehnuteľnosť následnými prevodmi nadobudnúť. Okresný súd ďalej uviedol, že ochranu vlastníka zaručenú zásadou „*nemo plus iuris*“ možno prelomiť ochranou dobrej viery nadobúdateľa len celkom výnimočne, ak je dobrá viera nadobúdateľa bez pochybností aj pri prísnom hodnotení všetkých okolností. Vzhľadom na vzájomné prepojenie osôb zúčastnených na predmetných prevodoch spornej nehnuteľnosti (osobami konateľov, pozn.), skutočnosť, že k prevodu spornej nehnuteľnosti došlo trikrát za časové obdobie približne jedného roka, vzhľadom na okolnosti, za ktorých boli pôvodní vlastníci pozbavení svojho vlastníckeho práva (toto konanie navyše vykazuje znaky trestného činu), a množstvo sporných okolností vyplývajúcich zo zmluvy o pôžičke (ktorej vrátenie malo byť realizované práve prevodom vlastníckeho práva k predmetnej nehnuteľnosti na sťažovateľa) súd prvej inštancie zastával názor, že nemožno bezpečne ustáliť, že žalovaný nadobudol spornú nehnuteľnosť v dobrej viere.

3. Sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Nitre rozsudkom sp. zn. 12Co/20/2021 z 22. februára 2022 tak, že odvolaním napadnutý rozsudok zmenil v časti názvu katastrálneho úradu a opäť určil vlastnícke právo žalobcov. S právnym posúdením neplatnosti prevodov spornej nehnuteľnosti aj s posúdením dobromyseľnosti sťažovateľa sa odvolací súd stotožnil. Odvolací súd poukázal na zmenu judikatúry k zásade „*nemo plus iuris...*“, v dôsledku ktorej je už posúdenie existencie dobrej vôle ďalších nadobúdateľov od nevlastníka bez právneho významu a pridržal sa právnych názorov uvedených v náleze ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 510/2016 z 19. januára 2021. Z neho vyplýva, že v prípade absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy kupujúci nemôže nadobudnúť vlastnícke právo k nehnuteľnosti a rovnako tak nemôže „neexistujúce“ vlastnícke právo previesť na ďalšiu osobu, hoci konajúcu v dobrej viere. Absolútne neplatný právny úkon nespôsobí právne následky ani v prípade, ak na jeho základe už bolo kladne rozhodnuté o vklade vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Krajský súd ďalej poukázal na rozhodnutie veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu sp. zn. 1VObo/2/2020 z 27. apríla 2021, ktorý zaujal totožné stanovisko.

4. Sťažovateľ podal proti tomuto rozsudku dovolanie podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) a b) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) s odôvodnením, že rozsudok krajského súdu je prekvapivým rozhodnutím, pretože krajský súd nedal sťažovateľovi možnosť vyjadriť sa k rozhodnutiam najvyššieho súdu a ústavného súdu, ktoré v jeho veci aplikoval a ktoré boli vydané až po podaní jeho odvolania. Sťažovateľ ďalej namietal, že sa krajský súd vôbec nezaoberal jeho relevantnými odvolacími námietkami a že sa pri rozhodovaní odklonil od viacerých rozhodnutí dovolacieho súdu v otázke riešenia dobromyseľnosti nadobudnutia vlastníctva, keď konštatoval, že otázka dobrej viery je bez právneho významu. Sťažovateľ vyjadril presvedčenie, že táto otázka nie je ustálená vyriešená.

5. Najvyšší súd napadnutým uznesením sp. zn. 2Cdo/160/2022 z 26. marca 2024 odmietol dovolanie sťažovateľa ako procesne neprípustné s poukazom na to, že nejde o prekvapivé rozhodnutie. Zjednocovanie judikatúry je zákonom zverené veľkému senátu najvyššieho súdu, a ak dôjde k zmene judikatúry bez zmeny právnej normy, nejde o zmenu právneho pravidla, ale o nové vyjadrenie obsahu tej istej normy. Účinky zmeny judikatúry a nový právny názor je potrebné

aplikovať aj na prebiehajúce konania. Namietaný nedostatok odôvodnenia najvyšší súd nezistil, odôvodnenie považoval za riadne, zrozumiteľné a presvedčivé, ktoré sa vysporiadalo s podstatnými odvolacími námietkami. Prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f) CSP preto najvyšší súd nezistil.

6. K dôvodu dovolania podľa § 421 CSP najvyšší súd uviedol, že v otázke prelomenia zásady „*nemo plus iuris*“ a s tým súvisiaceho nadobudnutia vlastníckeho práva od nevlastníka na základe dobrej viery nadobúdateľa došlo k ustáleniu rozhodovacej praxe dovolacieho súdu prostredníctvom uznesenia veľkého senátu obchodnoprávneho kolégia sp. zn. 1VObd/2/2020 z 27. apríla 2021, na ktoré sa v podstatnom odvolávajú aj rozhodnutia súdov nižších inštancií. V predmetnom rozhodnutí veľký senát vo vzťahu k nastolenej právnej otázke uzatvoril:

(i) Na základe absolútne neplatného právneho úkonu nie je možné nadobudnúť vlastnícke právo, a to ani v prípade, že na jeho podklade bol uskutočnený vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností.

(ii) S poukazom na právnu zásadu, podľa ktorej nikto nemôže previesť na iného viac práv, ako sám má, nemôže platne previesť vlastnícke právo k nehnuteľnosti na inú osobu ten, kto je na základe absolútne neplatného právneho úkonu vedený v katastri nehnuteľností ako vlastník nehnuteľností.

(iii) Dobrá viera nadobúdateľa, že hnutelnú alebo nehnuteľnú vec nadobúda od vlastníka, má vplyv na nadobudnutie vlastníckeho práva, len pokiaľ zákon v taxatívne vymedzených prípadoch nadobudnutie vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje. V iných prípadoch právna úprava *de lege lata* nadobudnutie vlastníckeho práva od nevlastníka s poukazom na dobrú vieru nadobúdateľa neumožňuje.

(iv) Ustanoveniu § 70 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, ktoré upravuje hodnovernosť údajov katastra, nezodpovedá výklad, podľa ktorého už len sama evidencia vlastníctva nehnuteľnosti v katastri nehnuteľností zakladá dobrú vieru evidovaného vlastníka v to, že je vlastník.

7. Najvyšší súd ďalej uviedol, že na toto rozhodnutie veľkého senátu už medzičasom nadviazal rozhodnutiami sp. zn. 8Cdo/278/2019, 7Cdo/174/2020, 7Cdo/52/2023, 9Cdo/205/2022, 1Cdo/260/2021 a ústavný súd napr. uznesením sp. zn. III. ÚS 95/2023 o odmietnutí ústavnej sťažnosti. Túto líniu sleduje najvyšší súd aj v preskúmvanej veci, preto pokiaľ odvolací súd založil svoje rozhodnutie v dovolateľom nastolenej právnej otázke na zhodnom právnom názore, podľa ktorého ochrana žalobcov ako vlastníkov sporných nehnuteľností je zaručovaná zásadou „nikto nemôže previesť viac práv, než má sám“, bez možnosti jej prelomenia ochranou dobrej viery žalovaného ako nadobúdateľa sporných nehnuteľností (za situácie, keď nešlo ani o jeden z taxatívne vymedzených prípadov, ktoré zákon v súvislosti s nadobudnutím vlastníckeho práva s poukazom na dobrú vieru ich nadobúdateľa výslovne upravuje), treba zastávať názor, že jeho rozhodnutie spočíva v správnom právnom posúdení veci. Posúdenie otázky, či dovolateľ bol alebo nebol pri nadobudnutí vlastníckeho práva k dotknutým nehnuteľnostiam dobromyseľný, bolo preto z tohto hľadiska irelevantné. Ide teda o otázku ustálenú vyriešenú, pri ktorej hodnotení sa všeobecné súdy neodklonili od ustálenej praxe.

II.

Sťažnostná argumentácia

8. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou vyčíta napadnutému uzneseniu najvyššieho súdu nesúladi medzi výrokom a odôvodnením, ktorý videl vo vecnom preskúmaní dovolacích námietok (čo považuje za faktické uznanie prípustnosti dovolania) za súčasného procesného odmietnutia dovolania ako neprípustného.

9. Ďalej vyčíta napadnutému uzneseniu nedostatok dôvodov vo vzťahu k uplatneným námietkam, pretože sa nevysporiadal s rozhodnutiami Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) a ústavného súdu, na ktoré vo svojom dovolaní poukázal. Sťažovateľ osobitne poukázal na nález ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 515/2020 z 10. marca 2021, ktorý bol vydaný až po náleze sp. zn. I. ÚS 510/2016 z 19. januára 2021 (na ktorý všeobecné súdy poukazovali), z čoho usudzuje, že ani na úrovni ústavného súdu táto otázka nie je vyriešená v prospech neprelomenia zásady *nemo plus iuris*. Napadnutému uzneseniu vyčíta absenciu odôvodnenia vo vzťahu k tomuto nálezu, ktorý žiadal aplikovať vo svojej veci.

10. Nedostatok dôvodov videl sťažovateľ aj v nevysporiadaní sa s dobromyseľnosťou sťažovateľa, pretože zastáva názor, že aj po vydaní stanoviska veľkého senátu bolo potrebné skúmať dobromyseľnosť nadobúdateľa, čo vyplýva napr. z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 7Cdo/119/2021. Sťažovateľ v podanom dovolaní poukázal aj na rozhodnutia ESLP vo veci Gladysheva vs. Rusko, Maksymenko a Gerasymenko vs. Ukrajina a Belova vs. Rusko, v ktorých došlo k prelomeniu zásady *nemo plus iuris* a od ktorých sa odklonili konajúce súdy v jeho veci. Podľa uvedených rozhodnutí osoby, ktoré nadobudli nehnuteľnosť v dobrej viere, nemajú znášať bremeno predošlého protiprávneho konania, ale má to byť štát. S touto právnou argumentáciou založenou na právnych názoroch ESLP bol najvyšší súd povinný sa v dovolacom konaní vysporiadať.

11. Sťažovateľ namieta porušenie práva na zákonného sudcu, pretože podľa jeho názoru bol najvyšší súd povinný vec predložiť na rozhodnutie veľkému senátu, keďže došlo k odklonu od skoršieho zjednotenia veľkým senátom obchodnoprávneho kolégia (rozhodnutím sp. zn. 7Cdo/119/2021) aj k odklonu od nálezu sp. zn. I. ÚS 515/2020 a zároveň sa skoršie rozhodnutie veľkého senátu nezaoberalo judikatúrou ESLP.

12. Sťažovateľ namieta aj porušenie práva vlastníť majetok a jeho ochranu, pretože už 15 rokov sa pred súdmi domáha ochrany svojho majetku a nemôže nakladať s nehnuteľnosťou, ktorú riadne nadobudol. K zásahu do jeho práva vlastníť majetok podľa názoru sťažovateľa došlo aj z dôvodu, že spoločnosť [REDAKOVANÉ] s.r.o. (druhý nadobúdateľ v poradí), previedla sťažovateľovi aj inú nehnuteľnosť (pozemok E-KN parc. č. 4511), ktorá nebola predmetom tohto civilného konania. Ak teda všeobecné súdy uzavreli, že kúpna zmluva medzi [REDAKOVANÉ] s.r.o., a sťažovateľom je v celom rozsahu absolútne neplatná, ide o nesprávne a arbitrárne právne posúdenie, pretože dôvod neplatnosti sa nemohol vzťahovať na pozemok, ktorý žalobcovia nikdy nevlastnili.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

13. Podstatou ústavnej sťažnosti je najmä namietaná arbitrárnosť napadnutého uznesenia, ktoré sa podľa názoru sťažovateľa nevysporiadalo s judikatúrou, na ktorú sťažovateľ poukazoval v dovolaní.

Zároveň sťažovateľ namieta aj nepredloženie veci veľkému senátu na rozhodnutie a zásah do hmotného vlastníckeho práva.

14. Úlohou ústavného súdu nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Do právomoci ústavného súdu v konaní podľa čl. 127 ústavy však patrí kontrola zlučiteľnosti účinkov interpretácie a aplikácie právnych noriem súdmi s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody ústavne relevantnej intenzity.

15. Dovolací prieskum najvyššieho súdu nie je absolútny. Z hľadiska ústavného posúdenia ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti rešpektuje právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať si prípustnosť dovolania. Z ústavného hľadiska je podmienkou, aby takáto interpretácia nebola svojvoľná, ale ani formalistická a aby bola čo najustálenejšia, teda súladná s právom na súdnu ochranu (II. ÚS 398/08, II. ÚS 65/2010). Ústavný súd akceptuje, že otázka posúdenia, či sú splnené zákonné podmienky prípustnosti dovolania, patrí v zásade do výlučnej právomoci dovolacieho súdu, t. j. najvyššieho súdu, a nie do právomoci ústavného súdu.

16. Vychádzajúc z uvedenej judikatúry a zohľadňujúc sťažostnú argumentáciu, sa úloha ústavného súdu v posudzovanej veci ťažiskovo zameriava na posúdenie, či najvyšší súd v napadnutom uznesení dostatočným, a teda ústavne akceptovateľným spôsobom odôvodnil svoj záver o neprípustnosti dovolania. Súčasťou procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, resp. minimálnych garancií procesnej povahy je totiž právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na právne a skutkovo relevantné (ťažiskové) otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany.

17. Ústavný súd v prejednávanej veci nezistil taký výklad a aplikáciu relevantných právnych ustanovení, ktorých účinky by boli nezlučiteľné s označenými právami sťažovateľa alebo ktoré by popierali samotný obsah a zmysel aplikovaných noriem. Ústavný súd považuje najvyšším súdom poskytnuté odpovede na námietky sťažovateľa o nesprávnom právnom posúdení veci odvolacím súdom, ako aj arbitrárnosti a prekvapivosti rozhodnutia krajského súdu za ústavne akceptovateľné.

18. V úvode k nastolenej problematike ústavný súd poznamenáva, že právna a súdna prax v otázke uprednostnenia ochrany práv pôvodného vlastníka pred ochranou dobromyseľného nadobúdateľa od nevlastníka prešla obdobím názorovej nejednotnosti, ktorá sa prejavila aj v prejednávanej veci (právny názor krajského súdu v zrušujúcom uznesení, pozn.). Na úrovni najvyššieho súdu došlo k nastoleniu jednoty rozhodnutí veľkého senátu sp. zn. IVObo 2/2020 z 27. apríla 2021, na ktoré poukazuje aj napadnuté uznesenie najvyššieho súdu. Na úrovni ústavnej súdnej praxe taktiež došlo k ustáleniu na právnom názore o potrebe uprednostnenia ochrany pôvodného vlastníka s výnimkou tých prípadov, kde zákon výslovne vytvára právny rámec pre možnosť nadobudnutia vlastníctva od nevlastníka. Z hľadiska vývoja a bližšieho odôvodnenia zaujatého právneho názoru ústavný súd pripomína rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 50/2010 (bod 15 a nasl.) a sp. zn. I. ÚS 510/2016, na ktoré nadviazal napr. uznesením sp. zn. II. ÚS 245/2022 z 24. mája 2022 alebo sp. zn. II. ÚS 95/2023 z 2. marca 2023 (v oboch prípadoch išlo o absolútnu neplatnosť prevodu). Ústavný súd však pre úplnosť dodáva, že kategoricky nevylúčil možnosť zohľadniť obzvlášť výnimočné skutkové

okolnosti v prospech dobromyseľného nadobúdateľa, ale len ako reštriktívnu výnimku zo všeobecného pravidla v záujme nastolenia bazálnej materiálnej spravodlivosti aj s prihliadnutím na judikatúru ESLP.

19. Vzhľadom na namietané nedostatočné odôvodnenie ústavný súd poznamenáva, že odôvodnenie napadnutého uznesenia poskytuje odpoveď na základnú dovoláciu argumentáciu. Z odôvodnenia vyplýva, že nastolené právne otázky boli síce v minulosti predmetom nejednotnosti rozhodovacej praxe, avšak judikatúra najvyššieho súdu sa ustálila na riešení uvedenom veľkým senátom vo svojom zjednocujúcom rozhodnutí. Pri posúdení odôvodnenia v jeho komplexe je zrejmé, že dovolateľom nastolenú právnu otázku najvyšší súd vyhodnotil ako vyriešenú a ďalej jednotne aplikovanú, čím nie je naplnený predpoklad dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) ani b) CSP. Dovolaním napadnutý rozsudok krajského súdu plne rešpektuje judikatúrnú líniu nastolenú veľkým senátom.

20. Judikatúra ESLP, na ktorú sťažovateľ poukazuje, nie je aplikovateľná na jeho vec z dôvodu zásadných skutkových odlišností vecí. V prípade Gladysheva vs. Rusko išlo o mestský byt pôvodne patriaci mestu Moskva prideľovaný na sociálne účely, ktorý bol predmetom podvodného prevodu v rámci privatizačnej schémy. Sťažovateľka bola vyhodnotená ako dobromyseľný nadobúdateľ, ale nezískala postavenie poškodenej v trestnom konaní s odôvodnením, že škoda bola spôsobená Moskovskému bytovému úradu, resp. mestu Moskva. Trestný súd ustálil podvod pri privatizácii. Vlastníctvo bytu bolo určené v prospech mesta Moskva, pretože sa nezistilo žiadne pochybenie pri privatizácii pričítateľné mestu a súd nariadil vystaňovanie sťažovateľky (samoživiteľka s dieťaťom, pozn.) bez kompenzácie a bez poskytnutia náhradného bývania.

21. Vo veci Maksymenko a Gerasymenko vs. Ukrajina sťažovatelia dobromyseľne nadobudli v roku 2004 hostel, ktorý bol majetkom štátnej spoločnosti privatizovanej v roku 1995 a následne rozdelenej na 4 spoločnosti v roku 2000. Nástupnícka spoločnosť vlastniaca spornú nehnuteľnosť bola vyhlásená za insolventnú a hostel odpredaný v rámci konkurzu sťažovateľom. Následne prokurátor napadol platnosť privatizácie hostela z roku 1995, pretože bolo v rozpore s právnou úpravou privatizovať izby slúžiace na bývanie v hostelloch a došlo k porušeniu práva na bývanie tam trvalo usídlených osôb, pôvodne zamestnancov insolventnej firmy. Na návrh prokurátora bola určená neplatnosť privatizácie hostela z roku 1995 a vlastníctvo bolo určené v prospech štátu v správe mestskej rady. Následne došlo v roku 2008 k zmene právnej úpravy povoľujúcej kúpu izby v hosteli a odpredaju 12 bytov ich obyvateľom. Sťažovatelia boli odkázaní s náhradou škody na insolventnú spoločnosť, ktorá bola sprivatizovaným štátnym podnikom.

22. V prípade Belova vs. Rusko sťažovateľka nadobudla nehnuteľnosť pôvodne patriacu štátu, na ktorej mala byť vybudovaná infraštruktúra pre olympiádu. Prevod bol uskutočnený bez potrebného súhlasu štátu podnikom pripravujúcim investíciu v mene štátu. Sťažovateľka žiadala, aby súd nariadil katastrálnemu úradu zapísať jej vlastníctvo. V tomto konaní za jej neprítomnosti napriek žiadosti o účasť a absencii notifikácie o obsahu odvolania zo strany súdu kasačný súd zmenil rozhodnutia nižších inštancií (ktoré boli pôvodne v jej prospech) tak, že určil vlastníctvo štátu.

23. Všetky uvedené prípady spája vyslovenie porušenia ochrany vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktoré boli pôvodne prevedené zo štátneho majetku spôsobom, ktorý bol neúčinný a protiprávny, a ESLP poskytol ochranu vlastníckeho práva dobromyseľných

nadobúdateľov na úkor štátu, ktorému boli navrátené nehnuteľnosti napriek pochybeniam na strane štátnych orgánov, ktoré prevod pôvodne realizovali, a zároveň za situácie, že sa sťažovatelia nedomohli reálneho odškodnenia. V prípade sťažovateľa skutkové okolnosti prevodu spornej nehnuteľnosti nie sú porovnateľné. Pôvodným vlastníkom nie je štát, ale súkromné fyzické osoby a štát sa nijakým spôsobom nezúčastnil na zmluvnom prevode vlastníctva postihnutom vadou absolútnej neplatnosti. Išlo o podvodný prvotný prevod medzi súkromnými osobami a následné prevody medzi osobami, ktoré boli navzájom v obchodnom partnerstve alebo kamarátskom vzťahu (aj so sťažovateľom).

24. Najvyšší súd sa k označeným judikátom a ich zjavnej neaplikovateľnosti nevyjadril napriek tomu, že v bode 34 dovolania sťažovateľa boli vyslovene označené v súvislosti s odklonom od nich na úrovni krajského súdu. Absencia tohto hodnotenia však nezakladá ústavne relevantné pochybenie, ktoré by popieralo zmysel a účel práva na súdnu ochranu sťažovateľa, či bolo spôsobilé narušiť spravodlivosť konania ako celku. Vzhľadom na ich neaplikovateľnosť na vec sťažovateľa nemožno považovať nedostatok ich hodnotenia za ústavne relevantný excés, ktorý by mohol odôvodniť zrušenie napadnutého uznesenia. Napriek tomu ústavný súd tento nedostatok hodnotí ako nežiaduci z hľadiska presvedčivosti rozhodnutia.

25. K námietke rozporu výroku a odôvodnenia ústavný súd konštatuje, že uvedený nedostatok z obsahu napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nezistil. V dovolacom konaní je potrebné dôvodnosť dovolania podľa § 420 CSP považovať za ďalší predpoklad prípustnosti dovolania. Po preskúmaní „klasických“ predpokladov prípustnosti tohto opravného prostriedku nasleduje v prípade pozitívneho záveru meritórny prieskum dovolania, po ktorom dovolací súd v prípade nezistenia dôvodnosti dovolania (tzn. v prípade nepotvrdenia existencie vyčítanej vady) konštatuje vo výroku rozhodnutia jeho neprípustnosť. Napadnuté uznesenie poskytuje takéto odôvodnenie procesného odmietnutia dovolania, pretože ozrejmuje úvahy dovolacieho súdu, na základe ktorých námietky dovolateľa a jeho právne názory neobstáli a nezaložili prípustnosť dovolania.

26. Námietka odňatia práva na zákonného sudcu v dôsledku nepredloženia veci na rozhodnutie veľkému senátu tiež nevykazuje znaky pnutia so základným právom sťažovateľa. Vec sťažovateľa bola posudzovaná po prijatí zjednocujúceho stanoviska sp. zn. IVOBdo/2/2020 z 27. apríla 2021, ktorého právne názory nasledovala. Samotná existencia odlišného ojedinelého rozhodnutia senátu najvyššieho súdu vydaného po tomto zjednotení (na ktoré sťažovateľ poukazuje) nie je dôvodom na opätovné zjednocovanie tej istej otázky na úrovni veľkého senátu. Zmena judikovaného právneho názoru a jej pretavenie do konštantnej rozhodovacej praxe totiž vyžadujú isté časové obdobie a existenciu ojedinelého odlišného rozhodnutia v prechodnom období nemožno vylúčiť. Vo vzťahu k rozhodnutiu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 515/2020, na ktoré sťažovateľ tiež poukazuje, je potrebné dodať, že tento pojednával o nerešpektovaní záväzného právneho názoru o dobromyselnosti konkrétnych sťažovateľov vysloveného ústavným súdom v totožnej veci nálezom č. k. I. ÚS 92/2018-60 z 5. septembra 2018, ktorý bol v súlade s vtedy platnou judikატúrnou líniou. Ani jeho existencia preto nezakladá potrebu opakovaného zjednocovania tejto otázky na úrovni veľkého senátu.

27. Namietané porušenie hmotného vlastníckeho práva sťažovateľ odvodzuje od nemožnosti po dlhú dobu nakladať s riadne nadobudnutým majetkom. Vzhľadom na popísané okolnosti nadobudnutia jeho vlastníctva nemožno považovať túto námietku za relevantnú a priznať ústavnú

ochranu vlastníctvu, ktoré *de iure* nenadobudol. Zmenšenie majetkovej sféry sťažovateľa v dôsledku absolútne neplatného prevodu nehnuteľnosti je možné reparovať náhradou škody spôsobenej nevlastníkom pri prevode.

28. Námietku absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy sťažovateľa vo vzťahu k iným nehnuteľnostiam, ktoré boli predmetom prevodu, ale neboli vlastníctvom žalobcov, považuje ústavný súd za úplne bezvýznamnú v tomto konaní, pretože jeho predmetom nebolo určenie vlastníctva k iným nehnuteľnostiam sťažovateľa. Prejudiciálne posúdenie neplatnosti zmluvy vo vzťahu k prevodu sporných nehnuteľností tvoriacich predmet určenia v tomto civilnom konaní nemá žiaden právny dopad na iné nehnuteľnosti vo vlastníctve sťažovateľa, keďže jeho výroková časť určuje len vlastníctvo žalobcov.

29. Z uvedených dôvodov ústavný súd konštatuje, že medzi napadnutým uznesením najvyššieho súdu a označenými základnými právami sťažovateľa nezistil takú príčinnú súvislosť, ktorá by signalizovala možnosť vyslovenia ich porušenia po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto odmietol ústavnú sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 11. decembra 2024

Peter Molnár
predseda senátu